

BUITEN

11^e JAARGANG N°. 19.

ZATERDAG 12 MEI 1917.

Foto C. Steenberghe.

ZIERIKZEE. DE ZUIDHAVENPOORT.
VOORAL DE WIJK TEN ZUIDWESTEN VAN DEZE POORT IS DOOR DE BOMMEN GETEISTERD.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE BELANGWEKKENDE GESCHIEDENIS VAN MEVROUW BALSAME, DOOR GERTRUDE ATHERTON (19)	BLZ. 218
BOEKBESPREKING, DOOR E. TH. W.	219
ZIERIKZEE, (GEÏLLUSTREERD), DOOR A. L.	BLZ. 217, 220—223
DE LENTE IS ONTWAAKT, DOOR J. DAALDER DZ.	BLZ. 221
IN DEN KELDER, DOOR E. G. VAN BOLHUIS	222
DE DUBBELGESTREEPTE DOLKWESP, DOOR J. H. FABRE, VERT. DOOR G. H. PRINSEN GEERLIGS, (GEÏLL.)	BLZ. 223 EN 224
EEN REUS ONDER DE HEMELICHAMEN, DOOR G.	BLZ. 224
VLINDER-ORCHIDEËN, DOOR A. J. VAN LAREN, (GEÏLL.)	225
IRONIE, (GEDICHT), DOOR JAN J. ZELDENTHUIS	225
KIJKJES IN ZWEDEN'S HOOFDSTAD, (SLOT), DOOR G. WIJGMANS, (GEÏLLUSTEERD)	BLZ. 226 EN 227
HET AMERIKAANSCH DUEL, DOOR EWALD GERHARD SEELIGER (24)	BLZ. 227
EEN SLACHTOFFER VAN DE TIJDSOMSTANDIGHEDEN. ILL.	228
OORLOGSSCHATTING, DOOR G.	228

De belangwekkende geschiedenis van Mevrouw Balsame

(19) DOOR GERTRUDE ATHERTON.

MEVROUW Balsame antwoordde zoo prompt dat Rush haar een snellen blik vol bewondering toewierp. Dit was een vrouw, die voor zich zelf kon zorgen in de beklaagdenbank. „Eerst dacht ik, dat ik iemand hoorde probeeren om binnen te komen, en toen hoorde ik iemand op de trap.”

„O... ja.” Frieda's toon drukte geen overtuiging uit. „Mevrouw, die geleerd is, kan heel vlug denken. Maar ik zeg dat zij door de deur binnenkwam — door de keukendeur. Altijd neem ik de sleutel naar de gangdeur. Zij weet dat, en omdat zij niet weet dat ik thuis ben, gaat zij naar buiten door de keukendeur. Altijd overdag als zij naar de plaats gaat, gaat zij naar buiten door de gangdeur.”

„Hoe jammer dat je de deur niet achter je dicht sloeg toen je binnenkwam. Dat zou niet meer dan natuurlijk geweest zijn omdat je zoo'n pijn hadt.”

Rush zeide dit op sarcastischen toon, doch hij was erg ongerust. Het was onmogelijk te zeggen of het meisje de waarheid vertelde, of een zorgvuldig gerepeteerd verhaalje.

„Natuurlijk begrijp je wel, dat, als je dien onzin aan de politie vertelt, je jezelf in ernstige moeilijkheden zult brengen.”

„Ik zal haar in moeilijkheden brengen.”

„Mevrouw Balsame is boven verdenking verheven. Het is niet mijn zaak je te waarschuwen of om de wet, waarvan je blijkbaar niets weet, tegen te werken...”

„Ik weet wel wat. Gisterenavond heb ik Herr Kraus verteld; en hij zeg dat, omdat ik de lijkschouwer gezegd heb ik niks weet, ik beter doe vijfhonderd dollar van mevrouw te probeere los te krijgen en dan naar mijn heimat teruggaan.”

„Ah zoo-o-o! Dus die raad heeft Old Dutch je gegeven! Mooi zoo! Ik geloof dat ik het beste doe je morgenochtend vroeg te laten arresteren. Mevrouw Balsame gaat al lang vrijuit. Je kunt gaan.”

Zij staarde hem een oogenblik lang aan met oogen, die vuur spuwden als twee kanonnetjes bovenin een fort; toen draaide zij zich met een ruk om en ging weder naar de keuken.

„Ziezoo, nu zal ze vanavond wel verdwijnen. Haar vrienden zullen haar wel verbergen, en het bloote feit van haar verdwijning zal de politie en de reporters ervan overtuigen dat zij de schuldige is. De zaak is nu in orde.” Hij zeide dit op jongensachtig-blijden toon, en zijn gezicht, nu niet langer strak, was vol licht.

„Maar als ze nu eens onschuldig is?”

„Dan is 't nog zoo erg niet. Ze zullen haar het land uitsmokkelen en de verdenking zal voor goed van jou afgewenteld zijn. Dat is 't eenige wat mij schelen kan.” Hij vatte haar handen impulsief in de zijne. „O, ik ben zoo blij, zoo blij! O!... Het is nog te gauw daarna, maar wacht maar eens...”

Hij was het huis al uit vóór zij beseftte dat hij zich nog net weerhouden had haar een nieuwe liefdesverklaring te doen.

Mevrouw Balsame ging naar bed, weder kalm in het besef, dat haar toekomst de hare was, onbewolkt, vol prettige mogelijk-

heden voor een vrouw van haar positie en intellectuele gaven.

Zij nam zich voor, eens grondig te gaan studeeren, zoodat zelfs de meest afgunstige harer vriendinnen haar niet meer oppervlakkig zou kunnen noemen. Bovendien had zij zich verschillende malen geestelijk onvoldaan gevoeld, leemten in een geest, die voldoende wakker was om langzamerhand te gaan beseffen hoe goedkoop zijn inrichting was. Misschien zou zij een cursus in de geschiedenis volgen in Columbia, en een in psychologie. Zij betreurde het dat zij in haar jeugd niet een werkelijk uitstekende opvoeding had genoten. In dat geval zou zij geen man getrouwd hebben, van wien iedere vrouw met eenigen geest zich zoo spoedig mogelijk weder zou hebben laten scheiden, doch zou zij nu de vrouw zijn van een rechter misschien...

Zij dutte in, denkend aan de onaangename noodzakelijkheid dat zij het vuur in de keuken nu zelf moest aanmaken en haar eigen ontbijt bereiden. Frieda zou natuurlijk verdwenen zijn.

XVII.

Den volgenden morgen, toen Mevrouw Balsame licht de achtertrap kwam afloopen, en de keuken binnentrad, een half uur vroeger dan zij anders in de eetkamer verscheen, met haar huisjapon bedekt door een groot schort, en haar mouwen vastgespeld aan haar elleboog, zag zij Frieda, die bezig was aardappelen aan reepjes te snijden.

„Maar!” De uitroep ontsnapte haar onwillekeurig, maar haar geest paste zich dadelijk aan. „Ik werd vroeg wakker en besloot wat vroeger op te staan om je wat te helpen,” ging zij effen voort. „Je hebt het in de laatste dagen erg druk gehad.”

Frieda keek haar aan met intensen achterdocht.

„Dat heb u nooit eerder gedaan,” gromde zij. „U wil zien of ik de eetborden wel gewasschen heb.”

„Malligheid! En alles is ook zoo anders de laatste dagen. En ik heb ook honger. Ik vond het prettig vanmorgen wat gauwer te kunnen ontbijten.”

„'t Ontbijt is altijd tegen achten. Toen ik hier kwam heb u me dat gezegd. Ik sta om halfzeven op. Eerst lucht ik 't huis, en dan veeg ik de gang aan. Dan leg ik 't vuur aan en zet 't water op. Dan schil ik aardappels. Dan maak ik beschuit klaar. Dan kook ik de eiers. Dan zet ik koffie...”

„Ja, dat weet ik. Je bent wonderbaarlijk systematisch. Maar ik wou dat je de koffie nu direct zette.”

„De koffie komt altijd 't laatste.” Frieda hervatte haar taak.

„Maar ik eet geen aardappelen aan 't ontbijt.”

„Ik wel. As ze in de pan bakken, dan zet ik de beschuit in de oven. Dan kook ik de eiers en dan zet ik koffie. 't Ontbijt is om acht uur.”

Met een goedigen lach keerde mevrouw Balsame zich om om de keuken te verlaten. Doch in haar geest, op zijn qui-vive door vrees, kwam een plotselinge herinnering boven, vaag doch verre van geruststellend. „Tusschen twee haakjes, 't is net of ik me herinner, dat ik hier vannacht stemmen hoorde. Hadt je bezoek?” Frieda werd even rood van kwaadheid als zij anders werd in haar zeldzame oogenblikken van verwardheid. „Ik heb 's nachts geen bezoekers.” Zij zette de waterkraan open, die lawaai genoeg maakte om mevrouw Balsame van verdere pogingen tot praten af te doen zien; om haar geest af te leiden, ging mevrouw Balsame maar stof afnemen in de zitkamer. Zij durfde niet op het erf te gaan om haar rusteloosheid er uit te loopen, want zij bemerkte, dat daar nu twee posten waren, die naar zij schenen te gelooven een nonchalante houding aannamen voor haar hek. Zij had veel willen geven om te weten of die mannen háár bewegingen of die van haar meid nagingen.

Onmiddellijk na het ontbijt overreedde zij de systematische Frieda om naar het station te gaan om de New Yorksche bladen te koopen als de trein binnenkwam. Mocht Frieda ook al het meest afgewerkte product zijn van de grootste machinefabriek die de wereld ooit gekend heeft, ze was jong en hield van de drukte aan het station en de lange wandeling, Main Street af, die zoo geheel anders was dan de aristocratische rust van Elsinore Avenue. Mevrouw Balsame, die vanachter het gordijn naar buiten keek, zag dat een van de posten haar volgde. De ander bleef tegen den lantaarnpaal staan leunen en ging voort met een stok af te schillen. Zoowel zij als Frieda werden nagegaan!

Doch de onrust, opgewekt door de overigens niet onnatuurlijke bewaking van een perceel waarin onlangs een moord was gebeurd, werd spoedig vergeten voor de bijzondere handigheid der New Yorksche pers in het opwekken van onrust zoowel als verontwaardiging.

Terwijl zij bezig was de zitkamer af te stoffen, had zij een foto van zichzelf gemist, en had zij den eerlijken dief dit vergeven, daar het een bijzonder knappe afbeelding was, en een vrouw voorgooten schrik was het portret dat de eerste bladzijde der groote dagbladen sierde, dat van een hard strijd lustig vrouwspersoon, berekend was het publiek, dat toch al graag het ergste geloof, tegen zich in te nemen.

Tanen van beleedigde ijdelheid vulden hare oogen gedurende eenige oogenblikken, voor de volle bedreiging van die dat de meeste menschen er erg ongunstig afkwamen bij de naar van de courant, doch zij onderging al de sensaties van een beleedigden nieuweling.

Een oogenblik nadat zij hare tranen snel had afgedroogd, werd zij bleek; en toen zij de interviews had doorgelezen, werd de mooie blankheid van haar huid ontsierd door een groenachtige bleekheid.

De interviews waren geschreven met duivelsche list, die de bladen vrijwaarde voor een vervolging wegens smaadschrift, doch die het publiek listiglijk te verstaan gaven, dat zijn hunkeren naar een op den voorgrond-tredende figuur in de Balfame-zaak op het punt stond bevredigd te worden.

Er was geen twijfel aan dat er twee schoten gelijktijdig van uit het boschje waren afgevuurd, en wel uit revolvers van verschillend kaliber (afbeelding van boom en hek).

Was een hiervan — de kleinste — afgevuurd door een vrouw? En zoo ja, door welke vrouw?

Alle vrouwen, wier namen te een of anderen tijd in verband waren gebracht met den van afwisseling houdenden heer Balfame hadden hun alibi bewezen, en voorzoover bekend was — hoewel natuurlijk iemand die nog niet verdacht werd, ook wel over de achterschutting kon zijn geklommen en zich verborgen hebben in het boschje. . . . waren de twee eenige vrouwen in huis de weduwe en de buitengewoon onknappe meid.

Balfame werd neergeschoten met een revolver 41. In een der bladen werd terloops en niet al te beleefd opgemerkt, dat mevrouw Balfame grooter handen en voeten had dan haar over het algemeen elegante figuur en aristocratische trekken zouden doen vermoeden, en in den zelfden los geschreven volzin (die geschreven was door den berekenenden heer Broderick) werd aan het publiek medegedeeld dat zekere voetsporen wel konden zijn geweest van een groote vrouw of van een man van middelmatige lengte. Twee alinea's verder werd er weder commentaar geleverd op mevrouw Balfame's statige lengte, doch daar het publiek reeds eerder medegedeeld was dat zij bijzonder bedreven was in het schijfschieten, werd herhaling van dit feit zorgvuldig en listiglijk vermeden.

Hier en daar werd erg veel gezegd over haar kalmte, haar groote zorgvuldig zonder uitdrukking gehouden oogen, haar vluggen geest die haar inquisiteurs zoo dikwijls had weten te ontgaan, doch die verwant was aan een ijskoud temperament en een maar al te duidelijk vermogen tot kalme en koude berekening.

De domste lezer werd in den waan gebracht dat hijzelf de ware detective was, en dat zijn nooit-falenden speurzin hem direct gevoerd had tot de vrouw die den vermoorde gehaat had, en die een paar uren voor diens dood nog in het openbaar met hem getwist had.

De episode van mevrouw Balfame's aanbod een glas limonade met een zenuwstillend middelje erin klaar te zetten voor haar man, en de verdwijning van zoowel glas als drank, stond niet vermeld. Vermoedelijk zagen deze pientere jongemannen er geen heil in zich in afwijkingen te begeven, of nieuwsgierigheid op te wekken die zij niet zouden kunnen bevredigen. Het interview eindigde met een dolmakende toespeling op onmiddellijk te verwachten verdere gebeurtenissen.

Mevrouw Balfame liet de couranten een voor een op den grond vallen; toen zij de laatste uit had, ademde zij verscheidene oogenblikken moeilijk. De kamer werd voor haar donker en als doorsneden door rijen van ontbloote, dreigende randen, die zich tot in het oneindige vermenigvuldigden.

Doch zij was er geen vrouw naar om zich lang aan haar vrees of zelfs maar aan besluiteloosheid over te geven. Er kon geen werkelijk gevaar zijn, en het eenige dat zij zich zou aantrekken, was de beleedigende, ondragelijke, vulgaire publiciteit. Als vrouw, wier smaak zoowel natuurlijk als beschaafd was, voelde zij dit meedoogenlooze werpen van haar geheiligde persoon in den publieken bek ongeveer zooals de meer verfijnde, door herhaalde kruising bijna blanke, negerslaven waarschijnlijk hebben gevoeld als ze op het afslagblok in het Zuiden stonden. Zij huiverde en knarste op de tanden; zij wenschte dat zij een vrouw was die aan zenuwoverspanning leed, zoodat zij verlichting kon vinden in zoo hard mogelijk gillen en in het stuk slaan van het meubilair. O, waarom, o waarom had het lot, dat David Balfame zijn einde beschoren had, hem op dien avond toch niet het huis laten binnentreden en zijn limonade laten oprinken, om fatsoenlijk, pijnloos en zonder bloedvergieten te sterven (zij ging huiverig op zijde, telkens als zij die bloedvlekken op het klinkerpad voorbij moest), zooals iedere man, wiens overbelast hart eenvoudig bleef stilstaan, stierf? Zoodra zij den val hoorde, zou zij naar beneden geijld zijn, en zou zij op de een of andere manier het glas wel uit den weg hebben weten te krijgen zoo Frieda zich verwaardigd had het tooneel te bezoeken, wat trouwens zeer onwaarschijnlijk was. Zij zou naar Dr. Lequer gelopen zijn, die naast de Gofnings woonde, en deze zou den lijkschouwer hebben laten roepen. Beiden zouden den dood van Balfame ongetwijfeld hebben toegeschreven aan hartverlamming. Het lot had geknoeid, niet zij.

Zij bepeinsde echter, dat zij een tweede glas limonade half uitgedronken op tafel had moeten klaar zetten, daar men zich zou herinneren, dat Balfame onmiddellijk bij zijn thuiskomst een zenuwstillend middel had verwacht. Maar het kwam er nu ook eigenlijk niet meer op aan.

Zij deed haar uiterste best om de identiteit van haar metgezel in het boschje uit te maken. Was het Frieda? Of een medeplichtige van het meisje, dat reeds in huis was, of op den uitkijk had gestaan om hem den weg te wijzen langs het achterpad? Maar waarom ook eigenlijk Frieda? Zij kende de dolle woede die haar

echtgenoot vervuld had sinds het uitbreken van den oorlog, en zij wist dat zijn politieke tegenstanders hem steeds vuriger begonnen te haten, zooals zij trouwens iedereen die zich aanmatigde het recht en de macht van Duitschland in twijfel te trekken, haatten. Doch zij was een rechtvaardige en verstandige vrouw. Geen oogenblik kon zij zich voorstellen, dat Old Dutch of een van zijn kornuiten David Balfame zou neerschieten, enkel omdat hij den Kaiser verwenschte en Tipperary zong. Zij vond dat deze verdenking heelemaal geen steek hield.

Of de persoon in het boschje was een verbitterde politieke tegenstander geweest, die te intiem met de plaatselijke politie was om voor een arrestatie te behoeven te vreezen, of het was de een of andere vrouw, die zich een tijdlang wellicht zijn vrouw had geloofd in het groote dorp New York.

Zij had erop kunnen zweren, dat de sluipende gestalte die zoo dicht bij haar stond, een man was, doch tegenwoordig waren de vrouwenrokken zóó nauw, en maakten zóó weinig gerucht, en per slot was zijzelf even lang als een gemiddelden man.

Voor den middag was het huis vol van sympathiseerende en verontwaardigde vriendinnen. Cummack kwam ook uit de stad om haar te verzekeren, dat het een schande was; en hij zou Rush vragen of die New Yorksche bladen niet vervolgbaar waren wegens smaadschrift. Hij zou met den trein van elf-dertig naar Dobton gaan om hem erover te spreken.

De dames breiden, geen hunner meer onpersoonlijk dan mevrouw Balfame, hoewel zij zich afvroeg of die vriendelijke vriendinnen van plan waren te blijven koffiedrinken, toen er plotseling een auto toeterend voor de deur stilhield, en mevrouw Battle naar het raam waggelde.

„Zoo warempel als het de substituut-sherief uit Dobton niet is,” riep zij uit. „Wat denk je dat er zijn zou?”

Mevrouw Balfame stond plotseling op, en de andere dames bleven met hun breinaalden opgeheven zitten, alsof zij plotseling onder den invloed waren geraakt van het een of ander giftig gas. Alleen mevrouw Cummack liep naar haar schoonzuster toe, en legde haar molligen arm om dier gemakkelijk te omvatten middel. Mevrouw Balfame trok zich hooghartig terug.

„Ik ben volstrekt niet bang,” zeide zij op haar lieven, kouden toon. „Na die couranten ben ik op alles voorbereid — dat is 't enkel.”

Er werd hard gescheld, en mevrouw Gifning, te nieuwsgierig om op het meisje te wachten, liep de kamer uit en deed de voordeur open. Zij keerde een oogenblik later terug, terwijl haar blauwe oogen knipperden van opwindung.

„Wat denken jullie wel dat het is?” hijgde zij. „Ze moeten Frieda hebben. Ze moet mee naar Dobton om getuigenis af te leggen voor de Grand Jury. De Substituut-sherief neemt haar mee.”

Mevrouw Balfame keerde zóó kalm naar haar stoel terug, dat geen der aanwezigen bemerkte hoe haar knieën haar bijna begaven. Onmiddellijk begreep zij nu de beteekenis van de stemmen die zij in den nacht had gehoord. Frieda was „geinterviewd” door de pers of door de politie, en was ertoe overgehaald, wellicht omgekocht, om te klappen. Geen wonder dat ze niet weggelopen was.

Doch ook zij hervatte haar breiwerk. *(Wordt vervolgd)*

BOEKBESPREKING.

Remlof. Groenteteelt op beperkte ruimte.
Baarn J. F. van der Ven.

Ziehier een boekje, dat wij met genoegen zouden ontvangen hebben, indien het in normale tijden ware verschenen. Nu heeft het eenigszins den schijn alsof de schrijver ook mede wil doen aan de onverantwoordelijke manie om maar overal groenten te gaan kweken, hoewel uit den inhoud duidelijk valt op te maken, dat hij zeer goed weet, dat lang niet iedereen zoo maar tuinier is en dat zeker niet in oorlogstijd. In zijn inleiding zegt hij toch woordelijk: „dat alle tuinarbeid met kennis en oordeel moet geschieden en de verzorging zoo goed mogelijk moet zijn, terwijl op tal van kleinigheden gelet dient te worden”.

Zoo iets waait den leek echter maar niet van zelf aan en daarom hopen wij, dat dit boekje slechts in handen zal komen van hen, voor wien het bestemd is, n.l. de bezitters van zoogenaamde volkstuintjes. Zij, die zich met ernst op het kweken van groenten willen toeleggen en het maar niet zoo eens onder den drang der omstandigheden willen gaan doen, kunnen wij dit boekje met warmte aanbevelen. Het is beknopt, doch zeer duidelijk geschreven. Zoo lazen wij met genoegen het hoofdstuk over „Grondverbetering en bemesting”, waaruit zelfs de vakman nog wel wat leeren kan. Wat de schrijver zegt over wisselbouw, kunnen wij geheel onderschrijven. Ook het hoofdstuk „Welke groenten zullen wij kweken” is zeer goed van opvatting, aangezien er slechts die groenten in besproken worden, waarvan de kultuur voor een particulier van belang is.

Wij durven dan ook de Departementen van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, die de tot standkoming van volkstuintjes zoo zeer bevorderen, met warmte aanbevelen dit boekje onder de huurders harer tuintjes te verspreiden; bij hen zal het nut stichten, meer dan wanneer het in handen komt van Jan en alleman, die dit jaar ook voedingsgewassen willen gaan telen. Jammer, dat de prijs wat hoog is.

E. TH. W.

Foto C. Steenberg.

HET MEEST GETEISTERDE GEDEELTE VAN ZIERIKZEE.
RECHTS DE NIEUWE HAVEN. GEHEEL RECHTS DE ZUIDHAVENPOORT, GEHEEL LINKS HET STADHUIS.

ZIERIKZEE.

DE 31sten Juli van 1914 gingen wij op reis naar het oude Zeeuwsche stedeke Zierikzee, om er nog eens goed rond te zien en te snuffelen, alvorens den tekst te schrijven bij de foto's, die „Buiten”'s fotograaf op de gevoelige plaat had weten te tooveren. Reeds dreigde de oorlogsgruwel over Europa los te barsten, maar nóg konden niet-ingewijden hopen, dat de in dezen tijd van „beschaving” bijkans ondenkbaar geachte ramp zou voorkomen worden. Toen wij echter op het Beursplein te Rotterdam de biljetten zagen aanslaan, waarop de mobilisatie van ons leger werd aangekondigd en de onheilspellende berichten lazen aan het bureau van Rotterdam's Nieuwsblad, werd het ons duidelijk dat de oorlog zou komen, misschien ook over ons vaderland, en zagen wij van de reis naar het afgelegen oord af, van plan haar in betere tijden te hervatten.

Helaas, thans, bijna drie jaar later, zijn die betere tijden niet alleen nog niet aangebroken, maar is het juist een droevige ramp, gevolg van den oorlog, waardoor Zierikzee is getroffen, welke ons er toe brengt iets te schrijven over de oude stad, welker naam dezer dagen op aller lippen is geweest, enkele herinneringen te vertellen aan de oude hoofdstad be-Ooster-Schelde, zooals wij haar zagen in den zomer van 1913. In de volgende nummers zal een bewoner der stad, goed kenner van Zierikzee's heden en verleden, daarover uitvoeriger schrijven.

Al bleef het nauwgezette onderzoek achterwege, nog zéér helder staat het stedeke ons niettemin voor den geest. Omdat het niet is als zoovele stadjes in ons land, welke herinneringen oproepen aan de groote tijden van de Republiek der Zeven Provinciën: slechts enkele geveltjes in deze oude stad spreken van de „gouden eeuw”; Zierikzee heeft oudere brieven en het schoonste,

wat het van vroegere tijden nog bezit, herinnert aan de middeleeuwen en verraadt, dat deze stad haar grootsten bloeitijd beleefde vóór de zich vrij worstelende Noordelijke Nederlanden de wereld verbaasden door hun geestkracht.

Als zoodanig is Zierikzee bijna éénig in Noord-Nederland. Want het grootere en rijkere Middelburg heeft wel veel uit oude tijden bewaard, maar beleefde na het uitbreken van den strijd met Spanje een tijd van bloei, die wel niet lang zou voortduren, daar de stad in de Republiek, waarin Holland de leidende plaats innam, te afgelegen lag, maar die haar toch veel van haar middeleeuwsch aanzien ontnam. Zierikzee, hoewel nooit bepaald tot „doode” stad geworden, schijnt reeds eerder de nadeelen van hare ligging te hebben ondervonden, eene ligging die haar tot voordeel was geweest toen Vlaanderen als het machtigste gewest in de Nederlanden den toon aangaf en in economisch en verstandelijk opzicht heerschappij voerde over de overige gewesten.

Die heerschappij van Vlaanderen, ze is nog wel zéér merkbaar in Zierikzee's oude monumenten, hoe hollandsch de stad overigens moge geworden zijn. En onder die oude monumenten, hoe betrekkelijk gering dan ook in getal, zijn er enkele zóó indrukwekkend, dat de grootendeels echt-hollandsche stad tóch onmiddellijk doet denken aan hare zusteren ten zuiden der Zeeuwsche stroom, waar zoo menig overblijfsel uit de middeleeuwen spreekt van glorie in tijden, waarin Holland nog bezig was zich uit de plas en moerassen omhoog te werken.

Ik denk allereerst aan den St. Lievens Monstertoren, het steenen gevaarte, dat hoewel slechts $\frac{1}{4}$ der voorgenomen hoogte bereikt hebbende, toch door grootsheid van conceptie en afmetingen een indrukwekkend bouwwerk is, dat een machtig getuigenis

aflegt zoowel van de genialiteit van zijn bouwmeester, Anthony Kelderman uit Mechelen, als van den bloei der stad in den tijd zijner oprichting, de tweede helft der 15de eeuw. Ik denk aan het Stadhuis met zijn twee eenvoudige renaissancegevels maar met een toren, die nog boven de daken der grijze stad als een jubel is uit het midden der 16de eeuw. Ik denk vooral ook aan de drie middeleeuwsche stadspoorten, aan de zware Nobelpoort met hare twee torens, waarvan de één een achzijdige en de andere een zestienzijdige spits heeft, aan de trotsche Zuidhavenpoort, die, op een Vlaamschen belfroot gelijkend, — als een illustratie der tegenstellingen, waaraan de middeleeuwen zoo rijk zijn — een merkwaardig contrast vormt met de Noordhavenpoort aan de andere zijde van den ingang der haven, tusschen welks binnen- en buitenzijde (men zie de afbeelding hiernaast een gang loopt, waar de devotie-stemming van een begijnhof te hangen schijnt: aan dit plekje, waar de geest naar verre, verre tijden teruggaat, als in Vlaamsche steden zoo dikwijls, heb ik de mooiste herinneringen behouden. Verrassend en geheel eenig in ons land is het gezicht van de overzijde van de stadgracht op de beide Havenpoorten, verbonden door een dubbele ophaalbrug, al werken een min-fraaie loods ten zuiden en een geheel uit den stijl vallende draaibrug vóór de

Foto C. Steenberg.

ZIERIKZEE. IN DE NOORDHAVENPOORT.

Foto C. Steenbergh.

ZIERIKZEE. DE BINNENGEVELS VAN DE NOORDHAVENPOORT VAN 1559.

Zuidhavenpoort wel wat storend. Deze monumenten, met nog enkele zeer oude huizen, zooals het 's Gravensteen aan de Oude Haven en het „Tempeliershuis” in de Meelstraat geven Zierikzee zijn eigenaardig middeleeuwsch karakter. Maar vrijwel echt Hollandsch is toch wel de Oude Haven, de breede en eenige gracht der stad, met vele voornamelijk 18de eeuwse huizen, de oude slagader van welvaart, die oorspronkelijk doordrong tot haar kern, waar smalle straatjes kronkelen en waarboven de Stadhuistoren, met een vergulden Neptunus tot windwijzer, te jubelen staat. Men heeft deze Oude Haven in 1872 en nog eens in 1891 ingekort, waardoor een wipbrug verviel en de door demping verkregen oppervlakte „tot een frisch grasveld met perken werd aangelegd,” waarin nog niet lang geleden „een geheel in beton gebouwde muziekent” gebouwd werd, zooals de Gids voor Zierikzee, klaarblijkelijk met eenige vreugde, mededeelt. Deze geheel onnoodige schennis van den zinrijken plattegrond der stad en haar stadschoon is, met de Grootte Kerk welke het in 1832 afgebrande oude bedehuis heeft vervangen, een der weinige onaangename herinneringen — de brug voor de Zuidhavenpoort noemde ik reeds — die ik aan Zierikzee heb behouden.

Nóg voelt Zierikzee zich aristocrate en geen vlekken van verboersching ontsieren, als b.v. het huidige Enkhuizen, haar kleeft. Maar is het wellicht ook daarom, door 't ontbreken van uitingen — zij 't onfraaie — van nieuw leven, dat zij zoo iets droefs heeft, deze oude stad, zooals zij daar ligt binnen haar grachten en beboomde wallen, waarover zoo nu en dan de naïve klokketonen van het kleinste en oudste carillon van ons land heenwaaien, zingend van lang vervlogen dagen?....

* * *

Daar buiten liggen de vruchtbare, maar wat open wei- en bouwlanden van Schouwen en Duiveland. Ten noorden van Zierikzee, niet ver van de stad, is echter een boschrijk oord, Schuddebeurs, waar eenige buitenplaatsen gevonden worden en „waar de mensch vergeet, dat hij ingepakt zit tusschen dijken”, zooals Haspels in „Ons eigen land” schreef; een aangename verrassing voor wie op dit eiland slechts lommer bij de mooie maar wat ver verwijderde duinstreek dacht te vinden.

Het is hier Zéeland, wat wil zeggen, dat aan alle kanten strijd met het water wordt gevoerd en is gevoerd — al sinds eeuwen. Ten zuidoosten van Zierikzee vooral is de zee overwinnaar gebleven, menig dorp is daar verzonken. Maar gelukkiger dan Westerschouwen en zoo menig andere plaats, is de oude hoofdstad van Schouwen behouden gebleven, al heeft zij, die zich reeds zes eeuwen geleden roem verwierf in een bange belegering, in den loop der tijden veel te verduren gehad, en al is zij niet meer de stad van weleer. Des te liever hebben wij U er om en des te hartelijker

nemen wij deel in uw droefheid, oude stad, wier vergane glorie reeds zoo onzegbaar weemoedig stemt. Houd u kloek!

(Wordt vervolgd).

A. L.

Wij herinneren er onze lezers aan, dat gaven ter leniging van den nood van honderden onvermogenen, wier huizen door de bommen geheel of gedeeltelijk zijn verwoest en die niet kunnen wachten op de schadevergoeding, welke door de Engelsche Regeering ongetwijfeld zal worden uitgekeerd, gezonden moeten worden aan Mevrouw Stoop-Verschooff, Oude Haven te Zierikzee.

DE LENTE IS ONTWAAKT.

ONTWAAKT!

De lente is nu toch eindelijk gekomen!

Er stuwt leven, er stuwt nieuwe beweging in de bosschen, in de moerassen en over de velden!

Op de landerijen zie je nu duizenden groene bladrozetjes, waar straks de meizoentjes zullen uitgroeien.

De mugjes liefdedansen boven de nog kale struiken, die door de zon beschenen worden. In de kreupelboschjes heeft het speenkruid reeds mooie, zachtgele bloempjes, sterretjes van zeven à negen blaadjes, gerangschikt om de talrijke meeldraden en stampers op den bloembodem.

De leeuwerik tiereliert zonder ophouden. Waar is hij toch?.... Moeite kost het, zijn klapwiekende bewegingen te volgen tegen het ijle voorjaarsblauw van de doorzonde lucht. Vóór Maria-Lichtmis reeds liet hij zich hooren, die opperzangmeester der Lente! Na dien dag moest hij zwijgen, dagen lang, omdat je met kou nu eenmaal geen plezier tot zingen hebt! Maar nu neemt hij revanche.

Hoe mooi pronken de koppen der mannetjes-eenden met hun schakeerende goudglanzen op fraai groen! Ook de kokmeeuwen dragen reeds bruidstoilet.

De egel is ontwaakt uit z'n loomen winterslaap. De hermelijn heeft de gelegenheid al waargenomen zijn winterpels te verwisselen voor het bruine pakje, dat hem beter kleedt op zijn rooftochten.

In slooten en plassen wemelt het van stekelbaarsjes. De kikkers komen, hoewel aarzelend en lui, uit hun modderbed te voorschijn.

De boomen der bosschen dragen overal al weer hun stuivende katjes. Daar laat de Sorbus aucuparia zelfs haar rijkgejukte bladeren zien, ze zijn nog wel klein, maar het zachte lentedons dragen ze, dat straks niet meer te zien zal zijn.

Een paar durvige vlindersoorten komen reeds uit de poppen

te voorschijn. Ze houden haar verliefde paringsvruchten, ze zullen wel zorgen, dat er straks weer genoeg knagers zijn voor het jeugdige bladgroen.

En daarom — hei! dit is geen lentepraatje alleen! — daarom roepen we niet alleen alle land- en tuinlieden, die nog in den winterdommel knikkebollen, tot den arbeid op, maar allen, vrouwen zoowel als mannen, dienen thans in letterlijken zin de hand aan den ploeg te slaan. Immers, de wreede strijd in naburige landen zorgt er voor, dat ook hier de voorraden al kleiner afmetingen krijgen. Daarom moet van elk lapje grond gehaald worden, wat er van te winnen is, opdat de honger buiten onze woningen zal kunnen blijven. En we zijn er nog niet heelemaal gerust op, dat hier het kanon zal blijven zwijgen, en niet voor verschrikkelijker doeleinden dan voor oefening zal spreken. Ja, we moeten pal staan en werken, zoolang het dag is, niet alleen de een voor den ander, maar ook elk voor zich.

We hebben daarom in de eerste plaats te zorgen dat ringelrupsen en rupsen van nonvlindeers en vele andere soorten niet te veel van het eerste groen wegeten.

Ons eerste woord is dus ook verdelginstheorie. Maar dat is de eeuwige strijd: dooden om te laten leven.

Ook dat is beginsel bij de Natuur!

Aanschouwt de ontwakende Lente! J. DAALDER Dz.

IN DEN KELDER.

DE zomerzon stond pal boven de stad, blakerde de daken, doorgloeide de straten met fellen brand.

De winkels hadden hun schermen neergelaten en zoo lag hier en daar een plek schaduw als gesmokkeld binnen al die grilte.

Wie kon, vertoonde zich niet op straat. Een paar kinderen en wat werkvolk schoven langs de huizen, zochten de weinige schaduw, pijnlijk oogepinkend tegen den schrijnenden gloed van 't geroosterd plaveisel.

In 't keldertje, waar Zakkie zat, drong de zon niet door. Daar was 't nog killig en 't kleine lichtspetje, dat droop van Zakkies broek, over Zakkies voeten en dat heel de ruimte schemerig maakte, kon evengoed de midwinterzon tot moeder hebben.

Alleen als je je bukete, ver bukete, dan zag je door 't raampje een gloeiende streep, de straat — en die zag je alleen zoo, als 's zomers de zon fel, heel fel scheen.

Zakkie zat dicht bij 't raampje, hield de lorren een wijle in 't binnendringende licht, handig ze schiftend naar soort en kwaliteit.

Af en toe verpoosde hij even, zag dan naar de schatten rondom zich, zuchtte welbehaaglijk en herbegon z'n kleine, stille werk.

Hier in 't killige keldertje gevoelde hij zich zoo wel.

Stil was het hier en schemerig, zoo vertrouwd. Hier kon je droomen, droomen, zooveel je wou en met-een je werk doen. Hier zat hij graag.

In den winkel boven — nóg — in de kamer d'r achter — nóg — had je 't geflair van Saar, die 'n korset had en 'n hoed vol bloemen, had je Mozes, die met z'n neus speelde, had je David met z'n leepoogen, had je 't grienen van Bekkie, die aan het tanden krijgen was en 't gescharrel van Hartog, die je met een speld stak en rood haar had. En 't sjabbelen van moeder met helle opgiere van drift as d'r wat was — en dat was d'r altijd! — Nóg!

Hier was 't stil, hier had je rust — kon je denken zooveel as je wou, meer as je wou. Die lappies, die door je handen gingen, die je legde soort bij soort, hadden die lappies niet heele geschiedenissen, geschiedenissen! As ze je konden vertellen, zoo as menschen kunnen vertellen, van al wat ze hadden gezien, van al wat ze hadden gehoord, van al wat ze hadden beleefd in de wereld!

Maar dat konden ze niet, 't waren lappies, dooie lappies. Je kon d'r alleen maar bij denken.

En Zakkie dacht veel er bij.

Bevertien, baai, wollen sokken — dat was goed voor de werrekman, arme schlemiel, die zich moest afploeteren om vrouw en kinders eten te geven. Dan had je allerlei lichte stoffes, die as lorren nog geen waarde hadden — kreeg je van de burgerlui, die te voornaam waren voor bevertien en baai, en die geen „dat“ hadden om te doen as de meneere — Nóg!

Had je d'r zij en satijn, zije fluweel — dat kwam van d'r grootheid, die 't kon betalen, die centen had! Agenebbies!

Dan gingen Zakkies gedachten dwalen, zag hij de „grootheid“, dames, fijne dames in zij met kanten en parels, zag ie heeren met rokken an en die dronken champagne en d'r was bal.

Stil waren z'n handen en z'n oogen staarden naar het eenige licht in 't sombere keldertje — tot hij met een zucht terugkeerde tot z'n stillen, nederigen arbeid.

Hij, Zakkie — als hij rijk was — dan zou hij ook een rok dragen, niet alleen op sjabbes, maar alle dag en een wit vest, en een hoogen hoed — en dan rookte ie sigaretjes, van de fijnste! Nóg!

En dan zou ie hebben een groote zaak in manufakturen. Had vader niet gezeid, laatst nog op sjabbesavond, dat op manufakturen 't meeste werd verdiend?

Most je zien Meier! Most je zien Gortman!

Fijn! Fijn!

Antiek — ook mooi — komt te veel bij.

Antiek — nou — antiek!

Nee, manufakturen, lappies. Vader wist 't wel, wat 't beste was, alscharrelde hij zoo'n beetje in alles, vanwege de centen. Z'n vader was pienter, al was ie een arme schlemiel, die moest scharrelen en scharrelen.

Als hij nog es rijk werd, dan wist hij wat hij wou. Zakkie zou van 't geld niet ongelukkig worden, waarachtig niet.

Las je niet in de kranten en boeken, dat de menschen, als ze zoo maar op eenen een bom geld thuis gestuurd krijgen, dat ze gek werden — gek — of dat ze zoo gingen leven, dat 't met 'n paar jaar al weer verloren was en dat ze nog minder geworden waren, dan voor ze 't geld hadden? Had ie 't nog niet pas gelezen? — Saar had d'r 'n boek over in de leen.

Dat kwam alleen d'rvan, dat ze d'r niet op rēkenden, dat ze geld konden krijgen, en dat ze niet hadden gedócht over wat ze d'r mee zouden doen — stommerds!

Hij — Zakkie — wist 't wel. Hij wist 't heel goed. Hem zou 't geld niet ongelukkig maken, waarachtig niet.

'n Zaak, 'n winkel as de beurs — fijn — en dan bedienden, veel bedienden — groot inkoop — nóg — reuzenwinsten zou d'ie maken.

Fijne dames en meneeren zouden komen en koopen, voor 'n feest.

En hij zou kallem sigaretjes kunnen rooken met een rok aan en glacé's.

Waarom dan niet?

As je rijk ben — gek as je over je zitten, heb je 't hier gedaan, heb je hier niks meër as 'n arreme schlemiel.

En z'n vader zou 'n meneer wezen, en allemaal zouden ze prachtige kleeren hebben en in een mooi huis wonen, met de auto rijden — en Mozes zou zooveel koek mogen eten as-ie zelleven wou, want daar hiew ie zoo van.

Och, zuchtte Zakkie — och — en vouwde de handen om z'n knie.

Aan 't deurtje van de kelder kwam gerucht, het sloeg open, de helle marktstem van Saar klaterde naar binnen.

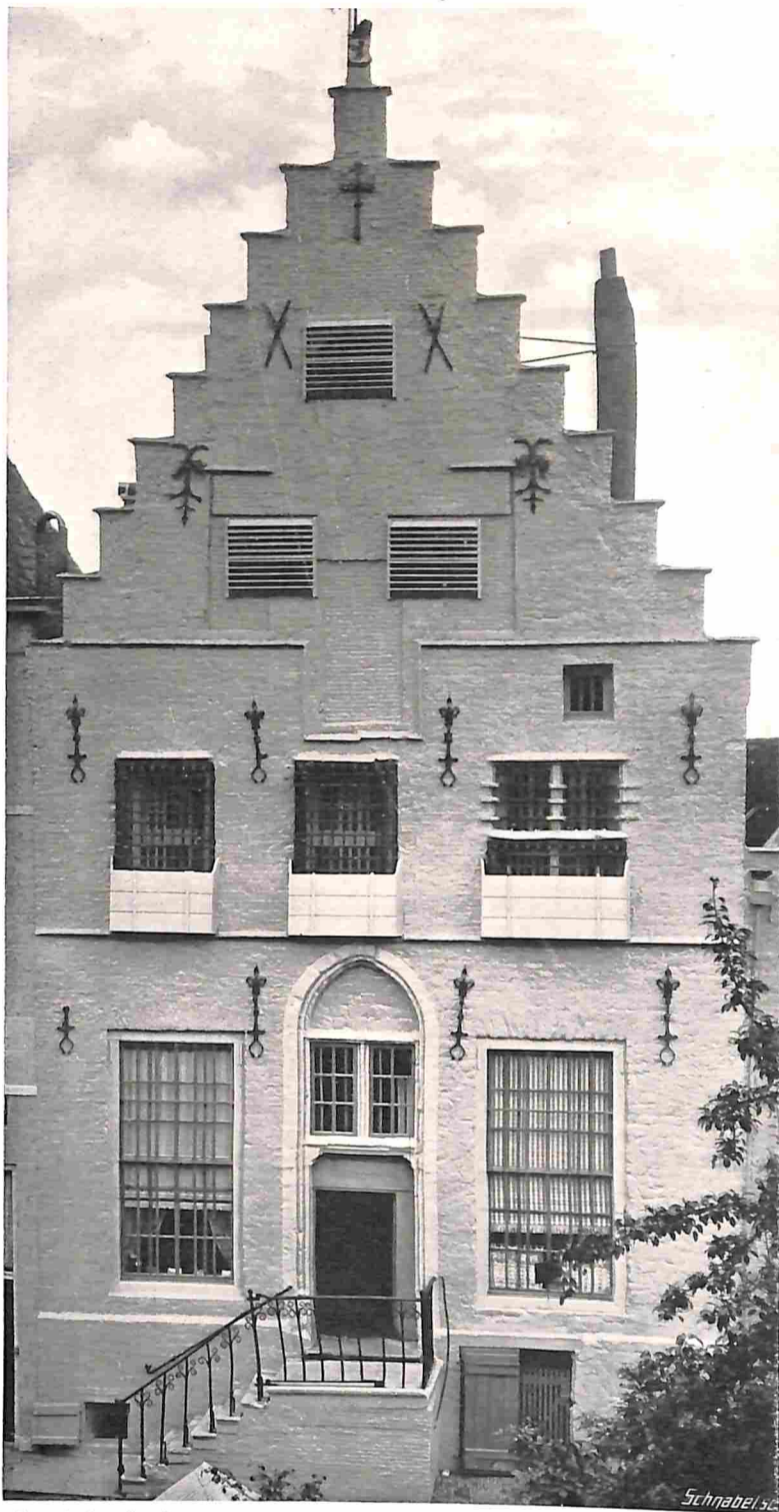

Foto C. Steenbergh.

ZIERIKZEE.

HET 'S GRAVENSTEEN AAN DE OUDE HAVEN, NOG ALS GEVANGENIS IN GEBRUIK.

In dit oud grafelijk huis, welks achtergedeelte van 1358 dagteekent, hielden de de baljuw en rentmeester-generaal be-Oosterschelde zitting.

De voorgevel is opgetrokken in 1524-26 door Mechelsche bouwmeesters.

Foto C. Steenbergh.

ZIERIKZEE.

DE NOBELPOORT, GEBOUWD IN DE TWEDE HELFT DER VIJFTIENDE EEUW.

Of ie dan boven kwam, dat vader d'r was en dat ze eten gingen.

Hij grauwde wat terug, greep een handvol lorren, sorteerde.

Met traaglijke bewegingen stond hij op, rekte de ledematen, die pijnden van 't zoo lang gedoken zitten.

Weemoedig gingen z'n oogen door den killen, lagen kelder.

Toen slofte hij 't deurtje uit, klom het trapje op, naar de broeiwarme achterkamer, waar rellerend gingen de stemmen van moeder en Saartje en Hartog.

E. G. VAN BOLHUIS.

DE DUBBELGESTREEPTE DOLK WESP.

(SCOLIA BIFASCIATA).

INDIEN bij de dieren de kracht elke andere gave zou beheerschen dan zouden in de orde der vliesvleugeligen, de scolia's of dolkwespen, de eerste plaats innemen. Wat haar afmetingen aangaat, kunnen enkele vergeleken worden bij het vogeltje uit noordelijker streken, het goudhaantje, met zijn oranje gestreept kopje, dat tegen den tijd der herfstnevels, de wormstekige knoppen ten onzent komt bezoeken. De grootste vertegenwoordigers van 't angeldragend geslacht, zoals de hommel en de horzel zinken, vergeleken bij sommige dolkwespen, vrijwel in 't niet. Onder de reuzen die men in deze streken aantreft, noem ik in de eerste plaats de tuin-dolkwesp (*Scolia hortorum* Van der Lind) die meer dan vier c.M. lang is en die een vlucht van tien c.M. heeft, en daarna de bloed-dolkwesp (*Scolia hemorrhoidalis* Van der Lind), die de eerste in lichaamsbouw nabijkomt, maar er zich vooral door het sterk behaarde achterlijf van onderscheidt.

Prikkend met een zwart fluweelen kleed, dat versierd is met breede gele belegsels, voorzien van stevige, lichtgele vleugels, niet ongelijk aan de schil van een ui, waarover een paarse gloed ligt uitgespreid, gedragen door lompe, hoekige, met ruwe haren voorziene pooten; een dier met een kloeken lichaamsbouw, een ferm kop door een harden schedel gepantserd, een wat onbeholpen weinig sierlijken gang, een trage korte vlucht, ziedaar de ruwe schets van 't wijfje, dat voor haar zware taak wonderwel is toegerust. Het slechts tot beminnen geschapen mannetje is sierlijker van bouw en ook fraaiër gekleed, doch geeft denzelfden indruk van lichaamskracht, die 't typisch kenmerk van zijn gezellin schijnt te wezen. 1)

De insecten-verzamelaar, die voor 't eerst een tuin-scolia ontmoet, kan een zeker gevoel van vrees niet onderdrukken, en angstig vraagt hij zich af, hoe hij dit geweldige dier vangen kan, zonder met diens angel kennis te maken. Indien de uitwerking van dien dolk geëvenredigd is aan de grootte van 't hymenopteer, dan moet de steek van de Scolia vreeselijk zijn. De enkele maal, dat

de horzel ons zijn steek doet gevoelen, is de pijn reeds ondraaglijk. Wat zal men dan wel gevoelen, als we door dezen kolossus gespiest worden? 't Schrikbeeld van een zwelling als een vuist zoo groot en even pijnlijk, alsof men zich aan een gloeiend stuk ijzer gebrand heeft, daagt voor uw geestesoog op, als ge haar met uw net vangen wil. Liever ziet men van zijn plan af en keert op zijn schreden terug, nog blij op den koop toe, dat men aan de aandacht van 't gevaarlijke dier ontsnapt is.

Ik althans wil het gaarne bekennen, dat ik in den beginne voor de Scolia's ben teruggedeinsd, hoe gaarne ik ook mijn, in staat van wording verkeerende, collectie met een exemplaar van die fraaie diersoort had verrijkt. Pijnlijke herinneringen van een kennis-making met de wesp en den hoornaar, waren aan deze overdreven voorzichtigheid niet vreemd. Maar overdreven waren ze inderdaad, want heden ten dage ben ik, door een veeljarige praktijk verstandiger geworden, van mijn voormalige vrees teruggekomen; en als ik nu een Scolia op een distel zie zitten, vind ik er hoegenaamd geen been in haar, zonder eenige voorzorg, in de hand te nemen, hoe dreigend haar voorkomen ook moge zijn. Tot leering van den aankomenden hymenopteren-verzamelaar wensch ik even op te merken, dat mijn vermetelheid slechts schijnbaar is. De Scolia's zijn uiterst goedaardig. Hun angel is veeleer een gereedschap om er arbeid mee te verrichten, dan een krijgspriem; ze gebruiken dien, om er de prooi, die haar nakroost moet voeden, mee te verlammen, en niet dan in de uiterste noodzakelijkheid bedienen ze er zich van, om zich zelf te verdedigen. Bovendien vergunt haar geringe lenigheid 't bijna altijd, zich voor haar angel te wachten; en mocht 't ongeluk al eens, dat men gestoken werd, dan zal men er niet veel pijn van ondervinden. 2) Dit gemis van scherp zuur in 't venijn is een schier geregeld voorkomend verschijnsel bij de graafwespen wier wapen een lancet is, waarmee de fijnste physiologische operaties worden verricht.

Ik wil thans meer in 't bijzonder spreken van de dubbelgeringde Scolia, een wesp van middelmatige grootte, die ik telkens in de maand September aantref in de hoopen doode bladeren, die ik, te haren behoeve in een hoekje van mijn erf verzamel.

Na hetgeen we bij den *Cerceris* gezien hebben, dienen we ook eens bij anderen te informeren, die 't op een naakte, op alle punten kwetsbare prooi voorzien hebben, maar die haar toch slechts één enkelen angelsteek toebrengen. Wat 't eerste punt aangaat, ben ik bij de Scolia's wel terecht: zij toch werpen zich uitsluitend op de weeke larve der *Cetonia*, van den *Oryctus* of van de *Anixia*. En wat 't tweede punt betreft, afgaande op de

Foto C. Steenbergh.

ZIERIKZEE.

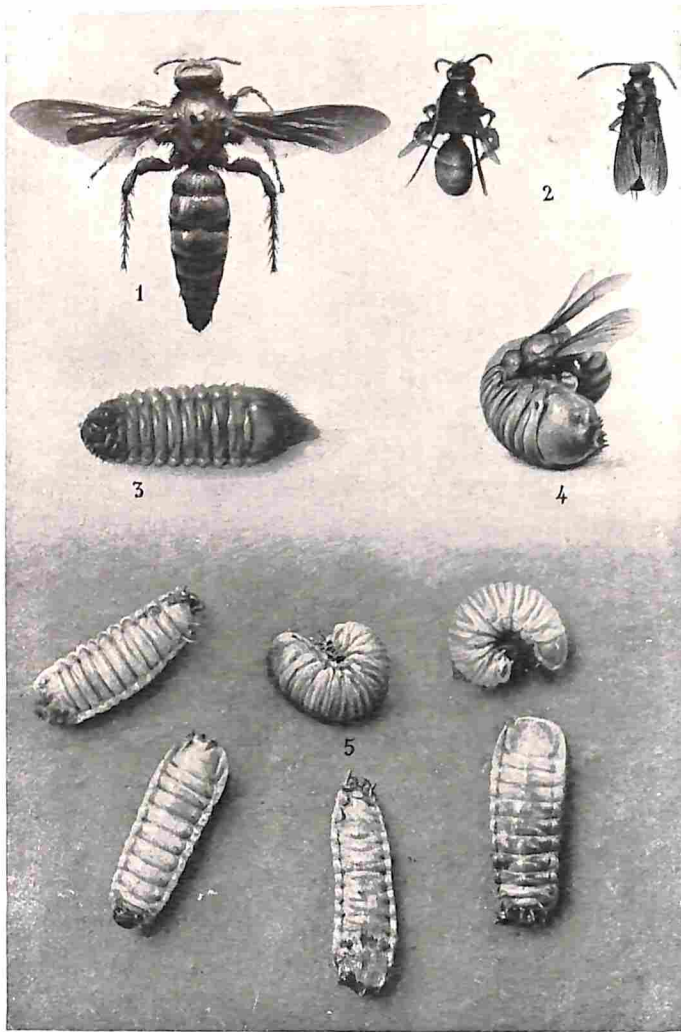
GEZICHT IN DE MEELSTRAAT. RECHTS HET STADHUIS.

anatomie der slachtoffers, die een geconcentreerd zenuwstelsel bezitten, was ik van te voren stellig overtuigd, dat de dolk slechts eens behoefde ontbloot te worden, ja, ik meende zelfs het punt te kunnen aanwijzen, dat door het wapen getroffen zou worden. Maar tastbare bewijzen had ik toen nog niet en ik wanhoopde er aan, die ooit in handen te zullen krijgen: mocht ik verwachten, dat een dier, welks kunst een werk der duisternis is, er ooit toe zou besluiten bij 't volle licht te arbeiden? Nochtans, om me zelf later niets te kunnen verwijten, beproefde ik onder een stolp een Scolia met haar prooi in aanraking te brengen. Tot mijn vreugde wil ik maar aanstonds zeggen, dat het succes in omgekeerde reden stond tot mijn verwachtingen. Geen roover, die onder zulke abnormale omstandigheden zich met zooveel woede op zijn prooi wierp. Maar laat me geregeld mogen vertellen, wat ik opmerkte, toen ik een dubbelgestreepte Scolia de larve eener Cetonia zag opereeren. Nauwelijks heeft deze haar geduchte vijandin bespeurd, of ze tracht die te ontvluchten, door zich, zooals ze dat gewoon is, op den rug te werpen en in dien stand eenige malen het glazen circus rond te „loopen”. Dit schijnt de opmerksaamheid der Scolia te trekken, hetgeen ze te kennen geeft door aanhoudend met de einden der sprieten op den bodem te kloppen. Hierop loopt het hymenopteer regelrecht op 't wild af, grijpt het lijvige brok van achteren vast, klimt er boven op en tracht, ondanks het tegenspartelen van haar slachtoffer het voorste gedeelte te bereiken ten einde het geschikte punt te zoeken om er haar dolk in te drijven. De larve daarentegen, zonder haar ruggelingsche houding te verlaten, tracht haar berijdster uit den zadel te lichten, hetgeen haar maar al te dikwijls gelukt; doch deze laat zich niet uit het veld slaan, en na zich een weinig afgestoft te hebben, herhaalt ze den aanval, en slaagt er na tal van vergeefschepogingen ten slotte in, den verlangden stand te bereiken.

Ze zit thans dwars op de larve; met de kaken stevig aan de rugzijde van den thorax ingeplant, en met het lichaam onder 't lijf van de larve heen gebogen, tracht het einde van 't abdomen, de halsstreek te bereiken. Ondanks de verwoede pogingen, die de Cetonia-larve aanwendt om zich uit de levensgevaarlijke klem te bevrijden, gelukt het de Scolia het juiste punt te vinden, en eerst dan wordt de noodlottige angelsteek toegebracht. Plotseeling is de eens zoo levendige en beweeglijke larve een verlamd en slap individu geworden, dat slechts door de bewegingen van sprieten en monddeelen te kennen geeft, dat het leven niet is geweken. Het punt, waar de angel wordt ingedreven, is, afgaande op hetgeen ik bij de verschillende door mij waargenomen worstelingen gezien heb, steeds constant en ligt aan de buikzijde midden in de scheidingslijn tusschen den pro- en den mesothorax. Laat ik hier even in herinnering mogen brengen, dat de Cerceren, die zich werpen op de snuitkevers, welker zenuwstelsel geheel overeenkomt met dat der Cetonia-larve, hetzelfde punt uitkiezen, om er hun dolk in te boren. Laat ons ook opmerken, dat de angel van de Scolia eenigen tijd in de wond blijft, er op duidelijk zichtbare wijze in rondtast, blijkbaar om de kleine zenuw-massa te vinden, die gestoken of althans met venijn moet worden besproeid, ten einde de plotselinge verlamming teweeg te brengen.

Ik wil dit proces-verbaal van 't duel niet besluiten, zonder nog eenige, minder belangrijke, feiten te vermelden. De dubbelgestreepte Scolia is een hartstochtelijke Cetonia-larvenjager. Kort na elkaar zie ik hetzelfde wijfje achterenvolgens drie larven aanvallen; een vierde laat ze met rust, misschien is ze vermoeid, mogelijk ook is de gifvoorraad uitgeput. Maar den volgenden dag begint ze op nieuw en maakt twee slachtoffers en ook den daarop volgenden, al is de ijver, dien ze daarbij betoont, telkens merkbaar minder.

De andere roofwespen, die ik in gevangen staat bespiedde, trachtten steeds met hun buit de stolp te ontvluchten en hun hol te bereiken, maar omdat hun pogingen toch ijdel bleken, gaven ze ten slotte den moed op. De Scolia vervoert zijn wild niet, maar laat het voor onbepaalde tijd op de plaats des onheils liggen, zonder er zich verder om te bekommeren. Ik denk, dat onder normale omstandigheden de gebeurtenissen zich ook op dergelijke wijze afspelen. De verlamde larve wordt niet naar een speciaal ingericht hol geslept; maar op de plaats zelve, waar de

DE DUBBELGESTREEPTE DOLKWESP.

1. Tuin-dolkwesp (*Scolia hortorum*). 2. Dubbelgestreepte dolkwesp. 3. Larve der cetonia, zich op den rug voortbewegend. 4. De dubbelgestreepte dolkwesp, bezig de larve der cetonia te verlammen. 5. Cetonia-larven op den rug, met de pooten omhoog; twee hebben zich opgeroid en den ruststand aangenomen.

de een, dan weer de ander onder. Gelukt het de larve zich uit den greep van haar vijandin te bevrijden, dan ontrolt ze zich weder, strekt zich geheel uit en tracht met den meesten spoed en steeds in ruggelingsche houding de plaats des onheils te verlaten. Voordat ik beter kennis gemaakt had met de larve en me op waarschijnlijkheden moest verlaten, had ik bij haar zoo gaarne de list van den egel verwacht, die zich als een bal oprolt en op die wijze den aanval van den hond trotseert. Door zich op te rollen met een kracht, die mijn vingers nauwelijks in staat zijn te overwinnen, had zij op haar beurt de Scolia kunnen trotseeren, die niet bij machte is haar te ontrollen en die elk punt, behalve dan het eenig uitverkorene, versmaadt. Ik had zoo gaarne gezien, dat ze dit eenvoudige en afdoende verdedigingsmiddel had toegepast. Doch ik koesterde een te hoogen dunk van haar vernuft. In plaats van den egel na te bootsen en zich samen te rollen, vlucht ze, terwijl ze den buik bloot geeft, ze neemt, dwaas genoeg, den stand in, die 't de Scolia vergunt aanvallerwijze te werk gaan en den noodlottigen stoot toe te brengen.

(Slot volgt).

J. H. FABRE.
(vert. door P. G.)

1) In Nederland zijn nog geen Scolia's gevonden, wel de verwante Tiphia's. Bij de Javaansche Scoliden van het geslacht Dielis bestaat een zeer sterk uitgedrukte sexuele dimorphie; de mannetjes zijn veel kleiner en slanker en zijn geheel anders geteekend dan de wijfjes.

2) De Javaansche Scoliden zijn ook weinig agressief, doch volgens de Javanen is de steek vrij pijnlijk.

Een reus onder de hemellichamen.

Canopus, de reus uit ons zonnestelsel, bezit volgens de onlangs gepubliceerde berekeningen van Prof Ellison 49000 maal grooter lichtend vermogen als de zon, zijn diameter is 134 maal die der zon, zijn oppervlakte overtreft die der zon 18000 malen bij een 2.420.000 maal grooter volume. De afstand van Canopus tot onze aarde bedraagt volgens deze autoriteit 489 lichtjaren.

Veronderstel — zegt Prof Ellison — dat Canopus eens het middelpunt van ons zonnestelsel vormde inplaats van de zon, dan zou dit hemellichaam naar ons oog reiken van den horizon tot 70 graden daarboven. Het behoeft geen betoog, dat met zulk een buurman geen leven op aarde denkbaar was en hoe warm het dezen zomer ook worden moge, — we zullen met ons zonnetje dubbel en dwars tevreden zijn!

VLINDER-ORCHIDEEËN.

ORCHIDEEËN, wie staat niet vol stille bewondering als hij hare prachtige bloemen ziet, die wonderlijke kinderen van exotische schoonheid, waarvan vele soorten in de grilligste vormen als gasten uit verre landen, in onze kassen worden gekweekt. Zij worden dikwijls vergeleken met insecten, en inderdaad gelijken de bloemen van tal van soorten op vliegen, spinnen, kevertjes, vlinders, libellen of zelfs op kleurige vogeltjes, want bijna altijd is er overeenkomst te vinden met die lichte, elegante en kleurige wezentjes der lucht, die met wikkende of trillende vleugeltjes drijven of ijlen in de blauwe ruimte, in het stralende zonlicht, of in het schemerig duister van geheimnisvolle wouden.

Die vergelijking met de vliegende schepselen der lucht danken de Orchideeën niet alleen aan haren sierlijken of grilligen bouw en rijke kleurenpracht, maar ook aan hare levenswijze, wijl vele op andere planten zich vestigen en vaak hoog in de lucht tegen stammen en takken, of in de kruinen der boomen leven, waar hare fijn gevormde bloemen op wiegelende stengels vrij in de lucht afhangen.

Aan deze voorstelling beantwoorden o. a. volkomen de Vlinder-Orchideeën, welken naam men zou kunnen geven aan de soorten van het geslacht *Phalaenopsis*. Dit is een grieksch woord, dat samengesteld is van de woorden *phalaina* = vlinders, en *opsis* = uitzien. Beter naam had men dit schoone geslacht zeker niet kunnen geven, want de bloemen van alle soorten hebben een treffende gelijkenis met vlinders die in volle vlucht zijn.

Wie de volle schoonheid dezer Orchideeën wil genieten moet ze niet gaan zien op een handelskwekerij, waar de plantjes netjes bijeen staan gerangschikt op tabletten of stellages, hoe schoon zulk een kas met bloeiende Vlinder-Orchideeën ook moge zijn, neen, het schoonst ziet men deze Orchideeën temidden eener haar passende omgeving, te midden van andere bewoners van tropische wouden, varens, wolfsklauwen, mossen, e. d. Dan komt de gratie der bloemen in vorm en kleur volkomen tot haar recht, dan ziet men welk een luisterrijke schoonheid zij ontplooiën temidden der stille, schemerachtige omgeving van smaragdgroen gebladerte, en donker gekleurde stammen.

Onze afbeelding stelt zulk een tafereeltje voor, een bloeiende *Phalaenopsis Schilleriana* in een omgeving van zeldzame tropische Wolfsklauwen en Varens. Uit een wereld van afhangende, fluweeliggroene en kronkelende stengels van *Lycopodium Phlegmaria* en *L. hippurus* buigt een bloemtak van deze *Phalaenopsis* in luisterrijke pracht naar voren. Hare bloemen gelijken een vlucht stoeiende vlinders van liefelijke, zachtrose kleur en uiterst subtiele vorm. En welk een heerlijken zachten geur brengen die bloemen mede!

De schoonheid dezer bloemen schuilt in hare volstrekte eenvoud en zuiverheid van lijn en kleur.

Zie de drie ovale sepalen (kelkblaadjes) en de beide grootere en bredere petalen (kroonblaadjes), de subtiele verhouding en onderlingen stand. Hoe keurig past het bovenste kelkblad tusschen de beide groote kroonblaadjes, en bovenal, hoe heerlijk van vorm is de lip (labellum), zuiver symmetrisch en van ongekende fijnheid! En daarbij die zachtrose kleur, die deze plant als een liefelijke lichtstraal doet zijn in de stille, zwijgende bosschen der tropen. Ze groeit in de kleine en groote bosschen der Philippijnen, op iets grooter hoogte dan de verwante *Phalaenopsis amabilis* der Malaya, die o. a. op Java groeit. Deze is ook een plant van edele schoonheid, met iets grootere en sneeuwwitte, maar minder talrijke bloemen.

Van deze laatste schrijft *Rumphius* in zijn „Amboinsch Kruidboek,” dat ze „wast op dikke, doch korte boomen en die mosagtig zijn.”—

De *Phalaenopsis* moeten, overeenkomstig hare tropische herkomst, in warme kassen gekweekt worden, maar de *Phalaenopsis Schilleriana* kan uithoofde van haar hooger gelegen groeigebied iets koeler gekweekt worden. Beide zijn echte epiphyten, d. w. z. planten, die op andere planten, en wel bij voorkeur op stammen en takken van boomen en struiken leven. Men verwarre ze echter niet met parasieten, die ten koste van andere planten leven, wat de epiphyten niet doen. Ze vragen enkel huisvesting, geen voedsel bij haar hospita!

Veeleischend zijn de Vlinder-Orchideeën niet! Vocht en warmte zijn de hoofdvoorwaarden, hoewel de *P. Schilleriana* niet van aanhoudende groote vochtigheid houdt. In den wintertijd hangen ze gaarne goed in het licht, en wenschen weinig of niet bespoten te worden. Des zomers moeten ze tegen direct zonlicht beschermd worden.

Overigens zijn ze met een mengsel van varenwortel en veenmos tevreden, dat in een open houten mandje, of tegen een plankje of stukje kurkschors wordt gedaan. De breed platte wortels kruipen in, over en door dit mengsel, en groeien ook buiten het mandje, waar ze zich stevig aan het hout vast hechten.

Rumphius zegt van *P. amabilis* in zijn bovengenoemd kruidboek over de wortels: Het slingert met vele en lange wortels als chordelen rondom de stammen der boomen, buiten vuilwit, binnen groen, met een taaje zenuwe, onder de planten een verwarde klomp makende, die somtijds los hangt, en zoo wild als ik aan geen andere plante gezien heb.”

Bij *Phalaenopsis Schilleriana* zijn die wortels grijs, met een

roodachtigen groeitop; zij leggen zich plat tegen elk vast steunsel aan, en zuigen zich zoo vast, dat ze daarvan zonder breken of kneuzen niet losgemaakt kunnen worden.

Schiller's Vlinder Orchidee zooals men *Phalaenopsis Schilleriana* zou kunnen noemen, werd in 1856 voor het eerst door *Reichenbach* in „Bonplandia” beschreven. *Reichenbach* zag haar het eerst bij den Belgischen kweker en plantkundige *Jean Linden*, en was verrukt over de prachtige, grijs gemarmerde bladeren, maar eerst later bloeide ze in de kassen van *Schiller* te Hamburg, waarnaar *Reichenbach* de plant beschreef.

De soort vertoont overigens groote variatie, zoowel in de marmering der bladeren, als in de grootte en kleur der bloemen; maar prachtig zijn ze alle!

In het plaatwerk *Flore des Serres et des Jardins de l'Europe* wordt een exemplaar afgebeeld, dat in 1875 voor f. 672 of ruim f. 800 werd verkocht. Dit exemplaar bestond uit twee spruiten, en bloeide met drie bloemstengels die rijk vertakt, ongeveer 2 M. lang en 1.50 M. breed waren, en respectievelijk 96,108 en 174 of tezamen 378 bloemen droegen. De eerste bloemen openden zich den 14^{en} Januari, en tegen het begin van April stond de plant in vollen bloei.

De *Phalaenopsis Schilleriana* is dan ook een echte voorjaars-bloeister. Als het buiten vaak nog wintert openen zich hare wonderschoone bloemen, en brengen in de kas reeds een indruk van de lente, die in ons land zich dan vaak nog slechts aarzeland aankondigt.

A. J. VAN LAREN.

IRONIE.

Mij dreef de lente vroeg naar buiten,
De zon rees aan den bleeken trans,
Een leeuw'rik steeg, zijn lied te fluiten,
Te groeten de' eersten morgenglans.

En bij dat jubelende tuiten
Ontwaakten spreek en merel gansch,
Kon niets het lied der zanger stuiten
Al waagde de ander kans op kans.

Floot er de merel lied op lied,
De spreek miskende 't schoone niet
En liet zijn slag, hãr zangen hooren,

Een imitatie, spottend vreemd,
Die 't schoone van 't spontane neemt,
Dat uit de merel wordt geboren.

JAN J. ZELDENTHUIS.

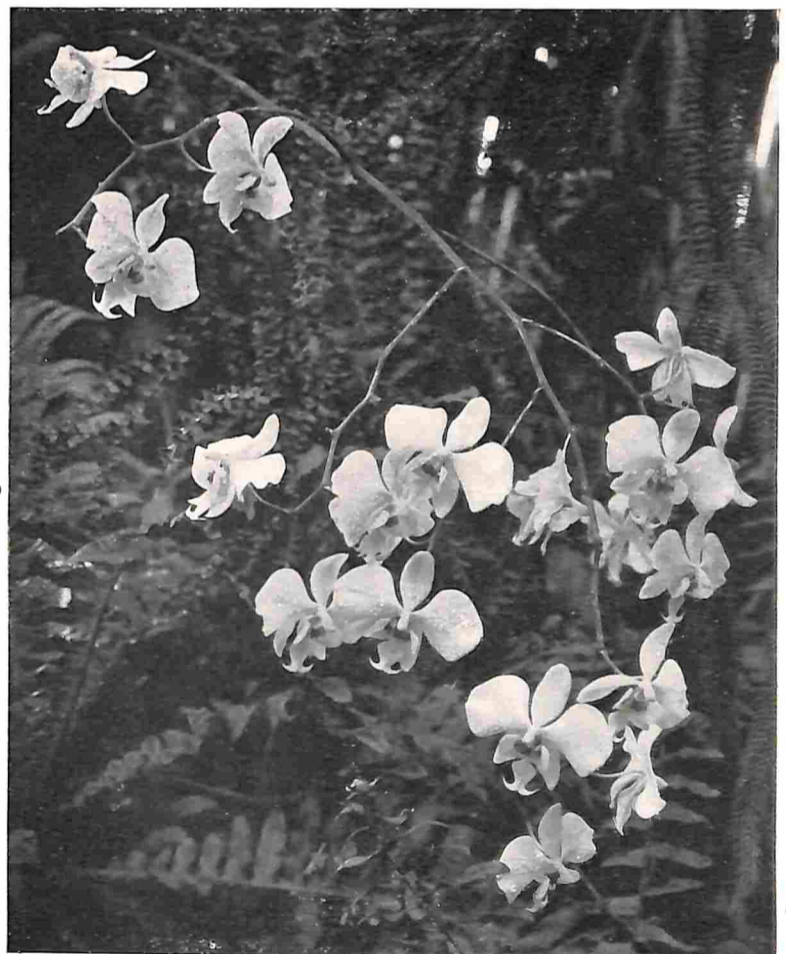

Foto C. Steenbergh.

VLINDER-ORCHIDEEËN.
SCHILLER'S VLINDER-ORCHIDEE (*PHALAEOPSIS SCHILLERIANA*) IN BLOEI, IN EEN OMGEVING VAN VARENS EN WOLFSKLAUW.

KIJKJES IN ZWEDEN'S HOOFDSTAD.
DE NORRBRO MET DEN KONINKLIJKE SCHOUWBURG TE STOCKHOLM.

KIJKJES IN ZWEDEN'S HOOFDSTAD.

(Slot).

STOCKHOLM bezit vele monumentale gebouwen, die ruim en vrij staan en niet omkneld zijn door een huizenmassa. Aan het breede water bouwde de Zweed groote indrukwekkende gebouwen; een harmonisch beeld. De veertig pleinen geven het verlangen te kennen naar ruim en vrij ademen en bewegen; nauwe straten met hoge huizen bezet en die zich weinig tot flinke pleinen verwijderen geven een beklemd gevoel.

Smalle, bochtige, donkere straten vindt men ook in het oude Stockholm, doch in het „nieuwere” en daar waar het brandpunt van het verkeer is, niet. Een aangename afwisseling brengen ook parken en plantsoenen, waarvan er verscheidene zijn en die goed onderhouden worden. Over Helgeandsholmen en den Norrström loopt van de kade voor het koninklijk paleis af naar Normalm, een breede graniet-brug, die 333 Meter lang is. Dit is de Wasa-brug, waarvan af men op de kaden en den stroom een goed gezicht heeft. De brug over, staat men op het Gustaaf Adolfplein, waar een druk verkeer heerscht, en dat een standbeeld draagt voor den Koning, wiens naam het kreeg. Hier doet ook de tempel der Musen van de tooneel- en zangkunst zijne poorten open. Achter het operagebouw ligt het restaurant, van welks terras men schoone vergezichten naar Staden en langs den Norrström kan genieten.

Met genoegen laat men het oog gaan over een klein mooi aangelegd plantsoen en over een veel grooter niet minder aantrekkelijk, door zijn keur van gewassen, de Kungsträdgården.

Na het Museum te hebben bezocht, waar eene belangrijke verzameling van schilderijen van grootere en kleinere vorsten van het penseel en het palet is ondergebracht, waaronder ook werken van Nederlandsche schilders uit de 17e eeuw en van den grootmeester der schilderkunst Rembrandt, betreden wij een flinke ijzeren brug, aan welker andere einde Skeppsholmen ligt.

Het schipeiland, dat zeer boomrijk is, en voorzien is met goede wegen, dient in hoofdzaak voor de marine, die er haar etablissementen heeft, waaronder een geschutgieterij.

Vanaf de hooggelegen rots, die dit eiland is, ziet men neer op Kastellholmen, dat zijn naam dankt aan de oude citadel, die er staat.

Over de Saltsjön heenziende, ontwaren wij dicht geboomte, dat in dalende en stijgende lijn zich aan den horizon afteekent.

Dat is de Djurgården, de Dierentuin die dien naam eigenlijk niet verdient want er zijn weinig dieren. Deze te zien is een bezoek niet bepaald waard, doch dat is het wel om het openluchtmuseum, waar tal van voorbeelden van vroegeren Zweedschen woning- en kerkbouw, echte en nagemaakte, oude grafstenen enz. het bezichtigen overwaard zijn. Een geheele familie Laplanders, in de hun eigen kleederdrachten, kan men eveneens daar in hun dagelijksch leven gadeslaan.

Als aansluiting op het bezoek aan dit openluchtmuseum, dat in ons land bij Arnhem een navolgingswaardig voorbeeld vond, kan uitstekend dienen een bezichtiging in het indrukwekkende gebouw van het Nordisk Museum, dat spoedig en gemakkelijk langs een mooien weg bereikt kan worden.

Hetgeen hier te zien valt, brengt ons met dat wat het openluchtmuseum te aanschouwen bood, een volledig beeld voor oogen van het leven van de vroegere Zweden, in den huiselijken kring, van hun kunstnijverheid, hun kleding, hun gebruiksvoorwerpen, hun gereedschappen en hun wapens en ander oorlogstuig.

Met recht draagt het Noordsche museum zijn naam, want hier is niet alleen bijeengebracht, wat de Zweed vroeger gebruikte; doch ook wat noodig is tot het kennen van het dagelijksch leven der oude Noren en IJslanders is hier aanwezig.

Helaas kan Nederland zich niet beroemen op een zoo volledig bijeengebrachte verzameling, welke het volksleven in vroeger dagen veraanschouwelijkt. Het ligt teveel verspreid, en willen wij nagaan hoe de huiselijke omgeving van onze voorvaders er uit zag, zonder dat er iets ontbreekt en waar alles op zijn plaats staat dan zijn, om een algeheel indruk te krijgen, de meesterwerken van de Hooch, Brekelenkam, en Jan Steen nog altijd de beste gidsen, die onze verbeeldingskracht te hulp moeten komen.

Een lange brug, voor welks open en dicht gaan wij niet behoeven te wachten, evenmin als elders in Stockholm, want overal zijn het vaste bruggen, brengt ons op den ruim aangelegden Strandvägen, een weg, die langs den Saltsjön loopt, naar de stad toe.

Biedt Stockholm zelf door zijn mooie vergezichten langs het met indrukwekkende gebouwen geflankeerde water, waarop vele bootjes heen en weer schieten, die de verbinding onderhouden tusschen de eilanden onderling waarop de stad is gebouwd en haar omgeving, een aantrekkelijk beeld, niet minder bekooring gaat er uit van die omgeving zelf.

Overal wenken met tuinen en boomen beplante hoogten, waar omheen talrijke waterwegen zich kronkelen, als noodigden ze uit tot een bezoek.

Een van de mooiste en meest bezochte plekjes is wel Saltsjöbaden, waarheen men in 1½ uur varen van de Blasienholm haven af kan komen, of in een halfuur sporen.

Voor de kust verheft zich een kring rotseilandjes, waartusschendoor de zware golven, in hun kracht gebroken, getemd heen vloeien.

Buitenverblijven, in het groen verscholen, dikwijls tot aan het water begroeide oevers, waar de harde donkergekleurde rots door boomen en gras heen kijkt, aardige huisjes en een bijzonder frissche, reine lucht, waarom wij hier ook een sanatorium vinden, maken het bezoek en verblijf hier tot een waar genot.

Dat velen hiervan overtuigd zijn bewijst ook het goed bezette groote badhotel, alhoewel Stockholm met zijn vele logeergelegenheden in de onmiddellijke nabijheid ligt.

Juist voor het hotel ligt het Restaurant-eiland, welks naam wel niet nader behoeft verklaard te worden. Een betere plaats kon voor het restaurant wel niet uitgezocht zijn; omgeven door hoog geboomte, waarin de zeewind suizelt is het een ideaal plekje. Van de bovenste verdieping heeft men een verrukkelijk uitzicht op de geheele omgeving, en naar zee, waar men de schepen voorbij ziet varen, die de haven van Zweden's hoofdstad binnen komen of haar verlaten, welk schouwspel men nu niet zoo dikwijls genieten kan, nu er zoovele door den oorlog van het watervlak zijn weggevaagd.

KIJKJES IN ZWEDEN'S HOOFDSTAD.
GEZICHT OP MAELARSTRAND VAN RIDDARHOLM AF.

G. WIJGMANS.

HET AMERIKAANSCH DUEL.

DOOR EWALD GERHARD SEELIGER.

(Geautoriseerde Vertaling).

(24)

In dit oogenblik steeg een lichte witte wolk uit den schoorsteen op.

„Wat is dat?” vroeg Nathanael Mobson verbaasd.

„Dat is Tom!” antwoordde oom Sam kalm.

„Wie?” vroeg Nathanael zenuwachtig, zich de hand achter het oor houdend, als had hij niet goed gehoord.

„Tom!” schreeuwde oom Sam. „Je neef Tom!”

„Is Tom hier?” stamelde Nathanael Mobson verward.

„In de machinekamer!” antwoordde oom Sam knorrig. „Hebben jullie weer ruzie gehad, dat je dat zoo onaangenaam is?”

„Neen!” stootte Nathanael uit en vroeg nog eens mechanisch: „Is Tom hier werkelijk aan boord?”

„Ga naar beneden en overtuig je er zelf van, als je me niet gelooft!” sprak oom Sam lachend, nam de whiskyflesch onder den arm en ging weer naar de reeling waar zijn hengel stond. „Ga naar beneden en zoek hem. Hij zal wel ergens in den ketel of in een oliekan zitten”

„Ik heb niet de minste reden hem op te zoeken!” sprak Nathanael Mobson, zijn oom volgende en zich van zijn verbazing trachtende te herstellen. „Als ik hier als gast aan boord kom, dan behoort hij mij te begroeten”

„Wacht dan maar tot hij boven komt!” lachte oom Sam goed-geluimd, terwijl hij den angel uitwierp.

Nathanael Mobson stak met onvaste vingers een sigaret aan en bleef naast oom Sam staan. In zijn hoofd, waar tot dusverre een hevige verwarring geheerscht had, werd het kalmer en helderder.

Tom Fleitman alias Patrick Peppercorn had zijn drie ethische vrouwen onderweg verlaten en was naar Tampa teruggekeerd. Dat was de enig-mogelijke verklaring.

„Hoe lang is Tom hier aan boord?” vroeg Nathanael Mobson, den onverschilligen gentleman spelende.

„Tien of elf dagen denk ik!” antwoordde oom Sam. „Je weet, dat ik mij om den kalender niet bekommer”.

„Weet u, dat hij in Key West geweest is?” onderzocht Nathanael Mobson verder.

„Ja!” knikte oom Sam. „Hij heeft daar een milliardairszoon het leven geleerd. Maar hij noemt den naam niet. De zaak moet geheim blijven”.

„Leugens!” barstte Nathanael Mobson los. „In Key West is geen milliardair

geweest. Dat weet ik zeker. Ook incognito niet. U hebt je weer wat door hem op de mouw laten spelden”.

„Tom liegt niet!” sprak de oom. „Als een van jullie beiden liegt, dan ben jij het”.

„Als u niet mijn oom was”, antwoordde Nathanael Mobson zeer correct, „dan moest ik nu alle omgang met u afbreken”.

„Jongen!” lachte oom Sam vergenoegd. „Dat was een goede grap. Als je nog twee van zulke moppen weet, dan krijg je de vierduizend dollars. En de Snieter-aandeelen er bij”.

Een driestemmig triumfgehuil steeg op uit de machinekamer. En bijna gelijktijdig schuimde het water achter het schip door het ronddraaien van de schroef.

„Verduiveld!” riep oom Sam. „Ik verlies de weddenschap!”

En alsof zij slechts op deze woorden gewacht had, begon de „Free Love” achteruit te glijden, tot de ketting van het boeganker strak getrokken was.

Sam Shuttlecock haalde zijn fluitje te voorschijn en gaf het noodsignaal. Maar Patrick Peppercorn had aan alles gedacht. Benjamin stormde op het dek, rende Nathanael Mobson bijna omver, betuigde haastig zijn spijt hierover en schoot met de snelheid van een granaat op de bak los, om de sluithaak van het ankerwindas los te werpen. Vervolgens rende hij nog vlugger naar achteren, om ook daar de ankertrös los te maken. Nu kletterden de kettingen langzaam uit de kluizen, zoodat de roest in

KIJKJES IN ZWEDEN'S HOOFDSTAD.
DE BADPLAATS SALLSJÖBADEN IN DE ONMIDDELLIJKE NABIJHEID VAN STOCKHOLM.

roode dikke wolken omhoog stooft. Steeds meer naar achteren bewoog zich de „Free Love”. Daarop draaide zij een streek of twee bij en lag vast als in een schroefstok.

„Nu zit de boot vaster dan ooit te voren!” sprak Nathanael Mobson triumfantelijk. „U heeft gewonnen!”

„Ik heb verloren!” beweerde oom Sam. „Ze is van haar plaats geraakt”.

De machine stond stil, maar Patrick Peppercorn kwam niet te voorschijn. Hij verscheen ook niet aan de lunch, hoewel Sarah de gong als een bieftuk bewerkte. Wel kwamen Josua en Benjamin te voorschijn, zwart als duivels en hongerig als beren na den winterslaap.

„Waarom komt Tom niet?” vroeg oom Sam en legde een zelfgevangen visch op zijn bord.

„De schuifklep is stuk!” berichtte Josua.

Daarop snelden beiden naar de kombuis. Sarah bracht Tom zijn eten in de machinekamer.

Nathanael Mobson tastte flink toe en kreeg met het toenemen van zijn verzadigd-zijn ook iets van zijn innerlijk evenwicht terug. Toen oom Sam zich op het dek terugtrok om de handen over zijn gevuld buikje te vouwen, bleef Nathanael Mobson in de kajuit achter en maakte een veldtochtsplan op. Want dat hij met Tom de zaak uit moest vechten, werd hem steeds duidelijker. Hij moest dezen brutalen schurk op zijn plaats zetten! En de moeilijkheden van deze onderneming schenen hem, nu deze Patrick Peppercorn alias Tom Fleitman door zijn wegblijven van tafel zijn lafheid duidelijk genoeg getoond had, lang niet zoo groot meer als in den beginne.

Maar dat was slechts schijn. Patrick Peppercorn had wel van Benjamin gehoord, dat Nathanael Mobson er was, maar het scheen hem raadzaam zijn tegenstander in de duisternis van de machinekamer en gewapend met de blauwe bril het hoofd te bieden.

Nathanael Mobson begaf zich naar de opening der machinekamer en keek omlaag. Daarop vermande hij zich en ging de ijzeren trap af.

Josua en Benjamin hadden vrijaf gekregen en rustten uit van de vermoeienissen.

Patrick Peppercorn hamerde op de machine los, als wilde hij haar tot stof verpletteren. Maar heel goed hoorde hij Nathanael Mobson aankomen.

„Schurk!” brulde deze door het gedaver der hamerslagen heen.

Toen staakte Patrick Peppercorn zijn arbeid, zette zijn blauwe bril recht en draaide zich half om.

„Wat is er van je dienst, mijn waarde?” vroeg hij, tot den strijd bereid.

„Waag je het nog, hier aan boord te zijn?” stiet Nathanael Mobson uit, zijn vuisten ballende. „Jij meeneedige ploert. Ik zal je als een hond overhoop schieten.”

„Eerst raken!” lachte Patrick minachtend. „Maar ga je gang. Ik heb al meer in mijn nabijheid hooren schieten.”

„Hoe wáág je het nog, naar Tampa te gaan!” vervolgde Nathanael Mobson in woeste verontwaardiging. „Ik heb vastgesteld, dat je met je vrouwen naar Chicago gereisd bent.”

„Zoo?” deed Patrick Peppercorn zeer verwonderd. „Ik ben dus naar Chicago gereisd? Dat is een zeer curieuse geschiedenis, waarvan ik zelf niets weet.”

„En je hebt in Titusville de vrouwen verlaten!”

„Nu weet ik tenminste, hoe ik hier gekomen ben!” grijnsde Patrick Peppercorn vergenoegd. „Ga voort!”

„Voort!” schreeuwde Nathanael Mobson, wiens weloverlegde plannen bij de rustige kalmte van zijn vijand wegsmolten als boter in de zon. „Jij duivelsche boef! Jij gemeene bigamist!”

„Bigamist!” viel Patrick Peppercorn hem in de rede en legde hamer en beitel neer. „Bigamist! Dat laat ik mij niet zeggen. Als je ethische bigamist gezegd had, dan had ik je dit misschien nog kunnen vergeven. Maar kortweg bigamist. Daarmee is mijn eer aangetast. Dat kan slechts met bloed of met een oorvijsje goedgemaakt worden.”

Bij het woord oorvijsje kreeg Nathanael Mobson, vóór hij het voorzien had, een zoo goed gemikten en hartelijken slag op zijn linkerwang, dat hij drie tellen vergat adem te halen.

Voor de eerste maal was hij door Tom aangevallen!

Bij den vierden tel hief Nathanael Mobson zijn goed-getrainde boksvuisten op en ging op zijn tegenstander los. Maar Patrick Peppercorn had niet te vergeefs meer dan acht dagen in de machinekamer zijn spieren gestaald. Wel ontving hij menig slag, ook op lichaamsdeelen die volgens het bokreglement niet geraakt mogen worden, maar hij gaf ze op dezelfde plaatsen terug. Daarbij kwam nog, dat de heele machinekamer droop van de olie, en dat de aalgladde bodem het heel lastig maakte overeind te blijven.

Dat bleek weldra in het voordeel van Patrick Peppercorn te zijn. Nathanael Mobson viel met zijn rug tegen de trap, daarna op zijde over de schroefstang en ten slotte tegen de windketel van de ijsmachine, klaarblijkelijk gedreven door den wensch, daar de ontvangen builen af te koelen. Uiterlijk zag hij er nog tamelijk goed uit, gezweven dan van zijn linker oog, dat zienderoogen opzwol en hij had allen grond om op een dragelijken terugtocht te kunnen hopen.

Maar de woede over het feit dat hij 't voor den eersten maal tegen Tom had afgelegd, prikkelde hem zóó, dat hij nog eens, pijnlijk aangedaan en eenoogig als hij was, tot den aanval overging.

Patrick Peppercorn had het nu wat gemakkelijker. Hij slaagde er in, Nathanael Mobson, die als een dolle man om zich sloeg, bij den kraag te pakken en hem naar den uitgang te werken. Daar Nathanael echter zich met handen en voeten er tegen verzette naar boven gebracht te worden, gaf Patrick Peppercorn verdere pogingen op en zette hem met een koenen zwaai in een half met oude machineolie gevuld vat.

Dat was een voortreffelijk kalmeeringsmiddel. Nu beklom Nathanael Mobson zonder hulp de trap en steeg hijgend omhoog.

„Wacht maar!” riep hij bovengekomen, met gebalde vuist, „Daar zal je voor boeten. Ik zal me bij oom Sam beklagen!”

„Ga je gang!” lachte Patrick Peppercorn, de handen in de zakken stekend.

(Wordt vervolgd).

Foto J. A. D. M. Is'er

EEN SLACHTOFFER VAN DE TIJDSOMSTANDIGHEDEN.
TACHTIGJARIGE NOTENBOOM TE DREMPT BIJ DOESBURG, ONDANKS REQUEST
AAN DEN MINISTER VAN OORLOG DEZER DAGEN GEVELD OM IN DE BEHOEFTE
AAN GESCHIKT HOUT VOOR GEWEERKOLVEN TE VOORZIEN.

Oorlogsschatting.

Ons duizelt het wel eens, als we trachten een oogenblik ons voor te stellen welk een enorme sommen gelds door de oorlogvoerende landen verbruikt worden. En dan nog — het spreekwoord zegt immers: Onder in den zak zit de rekening! — wanneer eenmaal het voor de volkeren verlossende woord van Vrede gesproken zal kunnen worden, als er door de overwinnaars eischen worden gesteld, welke ongehoorde sommen zullen dan genoemd moeten?

Eigenlijk — laten we maar eerlijk zijn — we kunnen ons evenmin een enkel milliard voorstellen als een K. M3.

Om een flauwe voorstelling te geven van de oorlogsschatting welke Frankrijk na den oorlog van 70-71 aan Duitschland te betalen had, 4 milliard in goudmunt, willen we dien berg goud eens wegen.

Om een milliard Mark in goud uit te tellen zijn 50 miljoen twintigmarkstukken noodig. Elk goudstuk weegt 8 gram, een milliard weegt 400.000 Kilo.

Het laadvermogen van een goederenwagen is 10.000 K.G. men laadt er in goud 25 miljoen mark in, een lading van 1.250.000 goudstukken vindt er plaats.

Om dus een milliard in Duitsch goud per spoor te verzenden, zou een trein van 40 goederenwagens moeten worden gevormd en de trein, welke in staat zou zijn om de Fransche schadeloosstelling van 4 milliard te vervoeren, zou 160 wagens tellen, 160 wagens elk met 10.000 K.G. goudmunt bevracht.

G.